

Zaak C-569/20**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

30 oktober 2020

Verwijzende rechter:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

27 oktober 2020

Beklaagde:

IR

Voorwerp van het hoofdgeding

Strafprocedure in afwezigheid van beklaagde. Bepaling van de aard van de procedure in afwezigheid van beklaagde (artikel 8, leden 2 en 4, van richtlijn 2016/343). Voorzieningen in rechte tegen de veroordeling bij verstek overeenkomstig artikel 9 van richtlijn 2016/343.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzing

Uitlegging van bepalingen van richtlijn 2016/343 en van kaderbesluit 2009/299.

Het verzoek berust op artikel 267 VWEU.

Prejudiciële vragen

Moeten artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn 2016/343 gelezen in samenhang met de overwegingen 36 tot en met 39 ervan, en artikel 4 bis, lid 1, onder b), van kaderbesluit 2009/299 gelezen in samenhang met de overwegingen 7 tot en met 10 ervan, aldus worden uitgelegd dat zij een geval omvatten waarin de verdachte in kennis is gesteld van de tegen hem gerichte aanklacht in de oorspronkelijke versie ervan, en vervolgens objectief gezien niet van de terechtzitting in kennis kan

worden gesteld omdat hij is gevlucht en wordt verdedigd door een toegevoegde advocaat waarmee hij op geen enkele wijze contact heeft?

Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord: is een nationale regeling (artikel 423, leden 1 en 5, NPK) die niet voorziet in rechtsbescherming tegen bij verstek uitgevoerde onderzoeksmaatregelen en tegen een veroordeling bij verstek wanneer de beklaagde, na in kennis te zijn gesteld van de oorspronkelijke aanklacht, is ondergedoken en daarom noch van het tijdstip noch van de plaats van de terechtzitting noch van de gevolgen van zijn niet-verschijnen in kennis kon worden gesteld, verenigbaar met artikel 9 gelezen in samenhang met artikel 8, lid 4, tweede zin, van richtlijn 2016/343 en met artikel 4 bis, lid 3, gelezen in samenhang met lid 1, onder d), van kaderbesluit 2009/299?

Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord: heeft artikel 9 van richtlijn 2016/343 gelezen in samenhang met artikel 47 van het Handvest rechtstreekse werking?

Aangevoerde Unierechtelijke bepalingen en rechtspraak

Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn (PB 2016, L 65, blz. 1, hierna: richtlijn 2016/343), in het bijzonder overwegingen 36 tot en met 39 en artikelen 8 tot en met 10 van deze richtlijn.

Kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009 tot wijziging van kaderbesluit 2002/584/JBZ, kaderbesluit 2005/214/JBZ, kaderbesluit 2006/783/JBZ, kaderbesluit 2008/909/JBZ en kaderbesluit 2008/947/JBZ en tot versterking van de procedurele rechten van personen, tot bevordering van de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen gegeven ten aanzien van personen die niet verschenen zijn tijdens het proces (PB 2009, L 81, blz. 24, hierna: kaderbesluit 2009/299), in het bijzonder artikel 4 bis, lid 1, onder d), en lid 3, model, punt d), onder 3.4.

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (PB 2016, C 202, blz. 389, hierna: Handvest), in het bijzonder artikel 47.

Aangevoerde nationale bepalingen

Nakazatelnno-protsesualen kodeks (wetboek van strafvordering, Bulgarije, hierna: NPK), in het bijzonder artikel 423, leden 1 en 5, artikel 425, lid 1.

Korte weergave van de feiten en de procedure

- 1 IR is aangeklaagd wegens een strafbaar feit overeenkomstig artikel 321, lid 3, van het Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht, Bulgarije, hierna: NK), omdat hij

in de periode van augustus 2010 tot en met 24 februari 2011 op het grondgebied van de Republiek Bulgarije respectievelijk dat van de Helleense Republiek samen met elf andere personen zou hebben deelgenomen aan een criminele organisatie die opzettelijk in grote getale accijnsplichtige goederen (sigaretten) zonder accijnszegel over de landsgrens [zou hebben] gebracht en in het binnenland [zou hebben] gedistribueerd. Hij werd verder aangeklaagd voor een zogenoemd secundair strafbaar feit – een strafbaar feit overeenkomstig artikel 234, lid 2, punt 3, NK – wegens de in de periode van 15 tot en met 24 februari 2011 verleende hulp bij de invoer van 373.490 pakjes sigaretten zonder accijnszegel met een waarde van 2 801 175 lev (BGN), waarbij het voorwerp van het strafbare feit van bijzonder grote waarde was en het gepleegde feit niet minder ernstig was. Voor het eerste strafbare feit geldt een „vrijheidsstraf” van minimaal drie jaar en voor het tweede een „vrijheidsstraf” van minimaal twee jaar.

- 2 Gedurende het onderzoek kon IR niet worden gelokaliseerd, met het gevolg dat voor hem een opsporingsbevel werd uitgevaardigd; in een andere procedure was reeds sprake van een Europees aanhoudingsbevel. Later werd hij gevonden. De aanklacht werd hem persoonlijk overhandigd, waarbij hij gebruik maakte van een door hem gemachtigde advocaat. IR koos ervoor om geen verklaring af te leggen. Hij gaf slechts een adres op waar hij te vinden zou zijn.
- 3 De aanklacht werd bij de rechter ingediend. De rechter deed opnieuw pogingen om IR op te roepen om ter zitting te verschijnen, maar deze kon – ook op het door hem opgegeven adres – niet worden gelokaliseerd. De gemachtigde advocaat zag af van verdere verdediging, aangezien er geen contact meer was met de beklaagde. De rechter benoemde allereerst een toegevoegde advocaat en, nadat deze zijn functie had neergelegd, nog een andere. IR en zijn nieuwe advocaten hebben elkaar nooit ontmoet. De als laatste toegewezen advocate verklaart niet te hebben geprobeerd om met familie van de beklaagde in contact te komen. Het is in beginsel onduidelijk of IR weet dat de aanklacht tegen hem voor een rechter wordt behandeld en dat hem van overheidswege een advocaat is toegewezen.
- 4 De rechter heeft de plaatsing van IR in voorlopige hechtenis gelast en een Europees aanhoudingsbevel uitgevaardigd. IR is niet gevonden. Naderhand is dit [aanhoudingsbevel] door de uitvaardigende rechter opgeheven, omdat bepaalde twijfels waren gerezen ten aanzien van de verenigbaarheid daarvan met kaderbesluit 2002/584 en richtlijn 2012/13 wat betreft het recht op kennisgeving. Er is een verzoek om een prejudiciële beslissing ingediend (C-649/19).
- 5 De gerechtelijke fase is om procedurele redenen (onjuiste tenlastelegging) beëindigd. Na het indienen van een nieuwe tenlastelegging werd deze hervat. Wederom kon IR ondanks intensief zoeken, ook via familieleden, voormalige werkgevers en mobiele telefonieaanbieders, niet worden gevonden. Op de eerste terechtzitting werd de vraag besproken of de zaak in afwezigheid van IR moest worden behandeld, in het bijzonder de vraag naar zijn rechten in deze verstekprocedure, alsmede de vraag in hoeverre een eventuele veroordeling voor hem bindend is.

- 6 Volgens de – door de rechter gesteunde – opmerkingen van de betrokkenen dient de zaak in afwezigheid van IR te worden behandeld en afgedaan.
- 7 De vraag moet worden beoordeeld of de aangezochte rechter verplicht is eenduidig vast te stellen welke gevolgen deze procedure in afwezigheid van IR heeft voor diens rechten: concreet gaat het erom of IR een eventuele veroordeling kan aanvechten met het argument dat deze ten gevolge van een in zijn afwezigheid gevoerde strafprocedure is uitgesproken in schending van zijn recht op persoonlijke aanwezigheid.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 8 De verdediging acht een dergelijke aanvechting mogelijk, terwijl het openbaar ministerie niet heeft gereageerd.

Korte weergave van de motivering van de verwijzing

Ontvankelijkheid van de prejudiciële vragen

- 9 Ten eerste wordt de procedure door de verwijzende rechter tegen IR ingeleid in diens afwezigheid. Hiermee past hij artikel 8 van richtlijn 2016/343 toe. Bijgevolg heeft de rechter er rechtens belang bij te weten van welk soort verstekprocedure hij voert, de variant zoals bedoeld in artikel 8, lid 2, dan wel die zoals bedoeld in artikel 8, lid 4, eerste zin, van richtlijn 2016/343.
- 10 Ten tweede wordt het verzoek om een prejudiciële beslissing tevens voorgelegd met het oog op de verantwoordelijkheid van de verwijzende rechter overeenkomstig artikel 8, lid 4, tweede zin, van richtlijn 2016/343, en wel opdat aan IR voor het geval van zijn aanhouding ter tenuitvoerlegging van een eventuele veroordeling kan worden meegedeeld of hiertegen al dan niet een voorziening in rechte mogelijk is.
- 11 De informatie zoals bedoeld in artikel 8, lid 4, tweede zin, van richtlijn 2016/343 moet door de verwijzende rechter zelf worden verstrekt, aangezien deze heeft beslist dat de strafprocedure in afwezigheid van IR zal worden gevoerd. Om die reden is de verwijzende rechter de aangewezen instantie om te beoordelen onder welke voorwaarden deze procedure in afwezigheid moet worden gevoerd: ofwel onder de voorwaarden van artikel 8, lid 2, onder b), en lid 3, van richtlijn 2016/343, op grond waarvan de bij verstek veroordeelde IR geen voorziening in rechte kan instellen, ofwel onder de voorwaarden van artikel 8, lid 4, van richtlijn 2016/343, op grond waarvan hij dit wel zou kunnen. Ter beantwoording van deze vragen heeft de verwijzende rechter behoefte aan de aanwijzingen van het Hof van Justitie.
- 12 Als een veroordeling wordt uitgesproken, zou het zeer waarschijnlijk zijn dat een Europees aanhoudingsbevel wordt uitgevaardigd om de „vrijheidsstraf”, die met

het oog op de ernst van het verweten feit waarschijnlijk meer dan vier maanden zal bedragen, ten uitvoer te leggen. Daarin moet op onmiskenbare wijze worden aangegeven welke variant van de verstekprocedure is gevoerd (punt d), onder 2, van het model). Afhankelijk van deze vermelding moet eventueel de garantie van een voorziening in rechte overeenkomstig punt d), onder 3.4, van het model worden afgegeven.

- 13 Volgens nationaal recht wordt het Europees aanhoudingsbevel met het oog op uitvoering van de straf uitgevaardigd door het openbaar ministerie zonder enige medewerking van een rechter – noch bij de uitvaardiging noch bij de latere controle. In zoverre beslist het openbaar ministerie wat in dit aanhoudingsbevel wordt opgenomen.
- 14 Volgens de punten 35 en 36 van het arrest van het Hof van Justitie van 12 december 2019, [Openbaar Ministerie (Procureur des Konings te Brussel)] C-627/19 PPU, EU:C:2019:1079, is het rechtmatig als de rechter niet meewerkt aan de uitvaardiging van het Europees aanhoudingsbevel met het oog op de uitvoering van een straf, aangezien dit aanhoudingsbevel een uitvloeisel is van het vonnis waarbij de rechter de rechten van de veroordeelde persoon heeft gewaarborgd. Vanuit dit oogpunt is de aangezochte rechter gedurende de in afwezigheid van die persoon gevoerde procedure, in het bijzonder bij de beslissing over de uitvoering daarvan, verplicht duidelijk vast te leggen welke variant van de verstekprocedure wordt gevoerd: een procedure die een latere voorziening in rechte mogelijk maakt, of een procedure waarbij dit niet mogelijk is. Zo zou het openbaar ministerie zich bij het uitvaardigen van het Europees aanhoudingsbevel kunnen beroepen op hetgeen de rechter heeft vastgesteld. Anders zou uitsluitend het openbaar ministerie over deze belangrijke vraag beslissen, hetgeen in strijd zou zijn met het beginsel dat volgens kaderbesluit 2002/584 alle beslissingen door een rechter moeten worden getoetst die op zijn minst bij één van de twee niveaus van de rechtsbescherming moet worden betrokken: ofwel bij het uitvaardigen van het nationale ofwel [bij het uitvaardigen] van het Europees aanhoudingsbevel.
- 15 Indien men zich op het standpunt zou stellen dat de verwijzende rechter zijn vragen pas aan het Hof van Justitie van de Europese Unie zou mogen voorleggen nadat een veroordeling is uitgesproken, zou dit betekenen dat hij deze helemaal niet zou kunnen voorleggen. Overeenkomstig de nationale regeling zou na deze veroordeling reeds definitief zijn beslist over alle procedurekwesties in verband met de wijze van medewerking van de betrokkenen, inclusief de verstekprocedure. De rechter die ten gronde heeft beslist, zou deze vragen niet opnieuw mogen behandelen. Zij mogen slechts door de hogere instantie worden behandeld, als deze via een rechtsmiddel door de verdediging of door het openbaar ministerie wordt aangeroepen.
- 16 In de praktijk zou dit betekenen dat de rechter in eerste aanleg die over het voeren van de verstekprocedure heeft beslist, niet de mogelijkheid zou hebben om zich te wenden tot het Hof van Justitie van de Europese Unie met het verzoek te

verduidelijken welke bepaling van artikel 8 van richtlijn 2016/343 precies van toepassing is op het in het hoofdgeding aan de orde zijnde geval.

- 17 Indien men zich [daarentegen] op het standpunt zou stellen dat de informatie zoals bedoeld in artikel 8, lid 4, tweede zin, van richtlijn 2016/343 pas bij de aanhouding van de bij verstek veroordeelde persoon hoeft te worden verstrekt, betekent dit dat alleen het openbaar ministerie, zonder enige medewerking van de rechter, deze informatie zou kunnen verstrekken. Tegelijkertijd is het openbaar ministerie in beginsel niet verplicht de bij verstek veroordeelde persoon in kennis te stellen van zijn rechten, en heeft het, omdat het geen rechterlijke instantie is, bovendien niet de mogelijkheid om desbetreffende vragen aan het Hof van Justitie voor te leggen.

- 18 Al het bovenstaande rechtvaardigt het juridische belang van de verwijzende rechter om het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de bovengenoemde vragen.

Aanvoeren van richtlijn 2016/343 en van kaderbesluit 2009/299

- 19 Ingeval IR bij verstek wordt veroordeeld, hangt de vraag naar het toepasselijke recht af van de plaats waar hij is aangehouden.
- 20 Ingeval hij binnen Bulgarije wordt aangehouden, is artikel 9 juncto artikel 8 van richtlijn 2016/343 van toepassing.
- 21 Als hij op grond van een Europees aanhoudingsbevel in een andere lidstaat wordt aangehouden, is artikel 4 bis van kaderbesluit 2009/299 met betrekking tot de op grond daarvan af te geven garantie van toepassing.

Toelichting bij de eerste vraag

- 22 Er bestaat onduidelijkheid over de precieze inhoud van het vereiste om de beklaagde overeenkomstig artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn 2016/343 „van het proces in kennis te stellen”. Enerzijds staat in de [derde] zin van overweging 36 dat dit in kennis stellen moet worden begrepen als „het anderszins aan de betrokkene verstrekken van officiële informatie over het tijdstip en de plaats van de terechtzitting, op een wijze die het hem mogelijk maakt kennis te krijgen van de terechtzitting”. In het hoofdgeding heeft IR het bij de onderzoeksautoriteiten opgegeven adres permanent verlaten, en ondanks intensief zoeken kon hij niet worden opgespoord. Om die reden heeft hij deze informatie niet ontvangen. Anderzijds wordt er in overweging 38 op gewezen dat bij de beoordeling of de wijze van kennisgeving geschikt is, bijzondere aandacht moet worden besteed aan de zorgvuldigheid die de overheidsinstanties in acht hebben genomen bij de kennisgeving aan betrokkene, en aan de zorgvuldigheid die betrokkene heeft betracht, terwijl in overweging 39 concreet wordt gesproken van vlucht, zoals in casu aan de orde.

- 23 Deze onduidelijkheid betreft ook artikel 4 bis, lid 1, onder b), van kaderbesluit 2009/299, waarvan de inhoud identiek is aan die van artikel 8, lid 2, onder b), van de richtlijn; ook de overwegingen 7 tot en met 9 van het kaderbesluit zijn [inhoudelijk] identiek aan de overwegingen 36 tot en met 39 van de richtlijn.
- 24 In het hoofdgeding hebben de justitiële autoriteiten de vereiste zorgvuldigheid betracht om de beschuldigde op te sporen, terwijl hij zelf niet gevonden wilde worden. Na het oorspronkelijke opsporingsonderzoek werd hij gevonden en in kennis gesteld van de aanklacht, waarbij hij een vast adres heeft opgegeven, maar daarna is hij opnieuw ondergedoken. Onder deze omstandigheden rijst de vraag of een behoorlijke kennisgeving van de terechtzitting in de zin van artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn 2016/343 en artikel 4 bis, lid 1, onder b), van kaderbesluit 2009/299 heeft plaatsgevonden, aangezien het feit dat een dergelijke kennisgeving niet is geschied, te wijten is aan het bewuste besluit van beschuldigde om te vluchten. Anderzijds wordt de vlucht van de beschuldigde uitdrukkelijk genoemd in overweging 39 en tevens in artikel 8, lid 4, hetgeen een behoorlijke kennisgeving overeenkomstig artikel 8, lid 2 van richtlijn 2016/343 uitsluit, waarbij deze vlucht in kaderbesluit 2009/299 niet als criterium wordt genoemd.
- 25 Kort samengevat: is in het geval van een kennisgeving van de oorspronkelijke aanklacht, als de justitiële autoriteiten de beschuldigde daarna uitsluitend vanwege zijn vlucht niet in kennis kunnen stellen van de terechtzitting, voldaan aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn 2016/343 en van artikel 4 bis, lid 1, onder b), van kaderbesluit 2009/299, waardoor ervan kan worden uitgegaan dat hij „van het proces in kennis is gesteld”?
- 26 Er bestaat onduidelijkheid over de inhoud van het vereiste zoals bedoeld in artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn 2016/343, op grond waarvan de afwezige beschuldigde „wordt vertegenwoordigd door een gemachtigde advocaat die ofwel door de verdachte of de beklaagde dan wel door de staat werd aangesteld”. De bewoordingen van artikel 4 bis, lid 1, onder b), van kaderbesluit 2009/299 zijn vergelijkbaar.
- 27 IR heeft in het hoofdgeding een advocaat gekozen, maar deze heeft de verdediging neergelegd nadat IR was gevlucht. In eerste instantie werd hem van overheidswege een andere advocaat toegewezen („door de staat aangesteld” overeenkomstig de formulering in artikel 8, lid 2, onder b), van richtlijn 2016/343), en nadat deze zijn functie had neergelegd, werd hem een andere advocaat toegewezen, die hem thans in de procedure feitelijk verdedigt. IR is niet op de hoogte van deze advocaat en heeft nooit contact met hem gehad. Deze advocaat heeft geen poging ondernomen om contact met hem op te nemen, bijvoorbeeld via zijn familieleden. Kan onder deze omstandigheden worden aangenomen dat IR wordt verdedigd door een „gemachtigde advocaat”?

Toelichting bij de tweede vraag

- 28 De tweede vraag wordt subsidiair gesteld voor het geval dat het Hof de eerste vraag ontkennend beantwoordt, want dit zou betekenen dat artikel 8, lid 2, onder b), en lid 3, van richtlijn 2016/343 in het hoofdgeding niet van toepassing zou zijn, waardoor de beklaagde zich zou kunnen beroepen op de garanties zoals bedoeld in artikel 8, lid 4, tweede zin, en artikel 9 van richtlijn 2016/343. In dit geval valt te betwijfelen of de nationale wet de door het Unierecht voorgeschreven noodzakelijke voorzieningen in rechte ter beschikking stelt.
- 29 Meer concreet: indien een nationale procedure overeenkomstig artikel 423, lid 1, NPK wordt ingeleid, kan volgens de in deze bepaling opgenomen criteria geen verzet worden aangetekend tegen de verstekprocedure in afwezigheid en verkrijgt de bij verstek veroordeelde persoon niet de beschikking over een (laat staan een doeltreffende) voorziening in rechte. Om die reden valt het te betwijfelen of artikel 423, lid 1, NPK verenigbaar is met artikel 8, lid 4, en artikel 9 van de richtlijn.
- 30 In het geval van uitvaardigen van een Europees aanhoudingsbevel wordt als uitvloeisel van de af te geven garantie zoals bedoeld in punt d), onder 3.4, van het model voor het Europees aanhoudingsbevel een bijzondere verzetprocedure in gang gezet. In het onderhavige geval is het de vraag of artikel 423, lid 5, NPK in overeenstemming is met artikel 4 bis, lid 1, onder d), van kaderbesluit 2009/299, aangezien dit artikel de Varhoven [kasatsionen] sad (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Bulgarije) ontslaat van de verplichting om de garantie te respecteren die het openbaar ministerie bij het uitvaardigen van het Europees aanhoudingsbevel heeft afgegeven. Bijgevolg zou de Varhoven sad de nationale wet, te weten artikel 423, lid 1, NPK, toepassen en de veroordeelde IR zou in de zaak wederom geen nieuw proces krijgen.

Toelichting bij de derde vraag

- 31 Al deze vragen dienen een praktisch doel: de verwijzende rechter moet duidelijk kunnen vaststellen welk type verstekprocedure wordt gevoerd, om ervoor te zorgen dat vaststaat of IR, mocht hij bij verstek worden veroordeeld, beschikt over doeltreffende voorzieningen in rechte om tegen de veroordeling bij verstek op te komen.
- 32 Dit praktische doel vloeit voort uit de verplichting overeenkomstig artikel 8, lid 4, tweede zin, van richtlijn 2016/343: de verwijzende rechter die de beslissing heeft genomen over het voeren van de procedure in afwezigheid van IR, moet in ondubbelzinnige bewoordingen vaststellen of hij een erkend recht op bescherming tegen een eventuele in zijn afwezigheid uitgesproken veroordeling heeft of niet; dit vereist evenwel ook dat duidelijk wordt vastgesteld waarin deze bescherming bestaat.
- 33 Tegelijkertijd bestaat er een connectie tussen het karakter van de procedure waarin het nationale aanhoudingsbevel is uitgesproken (te weten een veroordeling bij verstek), en de elementen van het Europees aanhoudingsbevel. Afhankelijk van de

aard van de procedure in afwezigheid wordt bepaald welke van de vier soorten garanties zoals bedoeld in artikel 4 bis van kaderbesluit 2009/299 (punt d) van het model) moet worden afgegeven. Dit vloeit voort uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie inzake de medewerking van een rechter aan de procedure betreffende het uitvaardigen van een Europees aanhoudingsbevel dat volgens nationaal recht uitsluitend door het openbaar ministerie wordt uitgevaardigd.

- 34 Hiervoor is noodzakelijk dat de verwijzende rechter, mocht hij van mening zijn dat de verstekprocedure in het hoofdgeding valt onder de variant zoals bedoeld in artikel 8, lid 4, eerste zin, van richtlijn 2016/343, verwijst naar het bestaan en de toepasselijkheid van de doeltreffende voorzieningen in rechte zoals bedoeld in de tweede zin. Hiervoor is evenwel niet voldoende dat het Hof enkel de onverenigbaarheid van artikel 423, leden 1 en 5, NPK met het Unierecht vaststelt. In dit geval zou de in diens afwezigheid veroordeelde persoon wederom geen gebruik kunnen maken van rechtsbescherming: de nationale wettelijke regeling geeft hem daar niet de mogelijkheid toe, en als zou worden vastgesteld dat deze regeling niet in overeenstemming is met het Unierecht, zou dit niet tot gevolg hebben dat voorzieningen in rechte ter beschikking staan.
- 35 Met het oog hierop moet worden vastgesteld of artikel 9 van richtlijn 2016/343 rechtstreekse werking heeft.
- 36 In casu is een Unierechtconforme uitlegging alleen mogelijk als IR met behulp van een Europees aanhoudingsbevel wordt overgeleverd met het oog op de uitvoering van de straf waartoe hij is veroordeeld. In dat geval zouden artikel 422, lid 1, punt 6, en artikel 423, lid 5, NPK op grond van het antwoord op de tweede vraag aldus kunnen worden uitgelegd dat zij niet alleen moeten worden toegepast op personen die op grond van een uitleveringsprocedure worden uitgeleverd, maar ook op personen die op grond van een Europees aanhoudingsbevel worden overgeleverd, aangezien de procedure overeenkomstig kaderbesluit 2002/584 op zichzelf een soort vereenvoudigde uitlevering is. Dit zou betekenen dat de Bulgaarse rechter gebonden is aan de in artikel 4 bis, lid 1, onder d), van het kaderbesluit 2009/299 opgenomen garantie, welke een door het Hof van Justitie van de Europese Unie – en niet door de Bulgaarse Varhoven sad – bepaalde inhoud heeft.
- 37 Als IR anderzijds na zijn veroordeling op het Bulgaarse grondgebied zou worden aangehouden, zou voor hem de regeling gelden zoals opgenomen in artikel 423, lid 1, NPK. Deze bepaling kan niet Unierechtconform worden uitgelegd, omdat deze de nationale maatstaf voor de [procedure in] afwezigheid definieert, en niet de maatstaf conform artikel 8 van richtlijn 2016/343. De bepaling kan niet *contra legem* worden uitgelegd en zou alleen dan buiten toepassing kunnen blijven, als de anders dan deze bepaling luidende bepaling (artikel 9 juncto artikel 8, lid 4 juncto lid 2, van richtlijn 2016/343) rechtstreekse werking heeft.

- 38 Het Hof heeft reeds vastgesteld dat artikel 47 van het Handvest rechtstreekse werking heeft (arrest van 14 mei 2020, [Staatsanwaltschaft Offenburg] C-615/18, EU:C:2020:376, punt 72). Desondanks is het beginsel van recht op een doeltreffende voorziening in rechte geconcretiseerd in een bepaling van afgeleid recht, te weten in artikel 9 van richtlijn 2016/343. Dit doet de vraag rijzen of deze bepaling op zichzelf dan wel in samenhang met artikel 47 van het Handvest rechtstreekse werking heeft.
- 39 Zonder twijfel verleent artikel 9 van richtlijn 2016/343 de justitiabelen een recht jegens de met de strafvervolgning belaste autoriteiten van de staat; dit artikel stelt dwingend en in ondubbelzinnige bewoordingen de voorwaarden vast waaronder dit recht ontstaat (de beklaagde was niet aanwezig bij zijn terechtzitting en er is niet voldaan aan de in artikel 8, lid 2, gestelde voorwaarden), waarbij het „in ondubbelzinnige bewoordingen een nauwkeurige resultaatsverplichting oplegt” (arrest van 6 november 2018, [Bauer en Willmeroth,] C-569/16 en C-570/16, EU:C:2018:871, punt 72). Dit resultaat is een dergelijke voorziening in rechte, „waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld” (artikel 9 van richtlijn 2016/343). Hierbij voorziet deze bepaling in een alternatief: „dat [...] zij recht hebben op een nieuw proces, of een andere voorziening in rechte [...]”.
- 40 In artikel 9 van de richtlijn en in artikel 423, lid 1, NPK wordt op dezelfde wijze het recht van de bij verstek veroordeelde persoon op een nieuw proces gedefinieerd en wordt dit recht erkend, zonder dat de vorm daarvan concreet per geval wordt vastgelegd, dus of het moet gaan om een nieuw proces van begin af aan of dat het slechts om een aanvechting hoeft te gaan. Voor zover de nationale bepaling (artikel 423, lid 1, NPK) rechtstreekse werking heeft – deze wordt immers toegepast samen met artikel 425 NPK, een bepaling die regelt hoe het proces precies opnieuw wordt gevoerd – rijst de vraag of ervan uit kan worden gegaan dat artikel 9 van richtlijn 2016/343 rechtstreekse werking heeft op grond waarvan dit artikel in plaats van artikel 423, lid 1, NPK en samen met artikel 425 NPK kan worden toegepast.
- 41 Meer concreet [rijst de vraag] of het mogelijk is om overeenkomstig artikel 9 van richtlijn 2016/343 het recht op een verzetprocedure te erkennen en daarna op grond van artikel 425, lid 1, NPK te bepalen hoe dit moet worden vormgegeven: een nieuw proces vanaf de eerste aanleg of een aanvechting van de in eerste of tweede aanleg gegeven beslissing.
- 42 Met andere woorden en toegepast op het hoofdgeding: wanneer 1) de verwijzende rechter de aard van de procedure in afwezigheid van IR vastlegt door te bepalen dat deze onder de voorwaarden van artikel 8, lid 4, eerste zin, van de richtlijn plaatsvindt, aangezien niet is voldaan aan de voorwaarden van lid 2; 2) de verwijzende rechter de voorziening in rechte zoals bedoeld in artikel 9 juncto artikel 8, lid 4, tweede zin, van de richtlijn benoemt, te weten dat IR voor het geval van een veroordeling bij verstek het recht heeft om uitsluitend op verzoek binnen een termijn van zes maanden na afgifte van een afschrift van het bij verstek gewezen vonnis een verzetprocedure aan te vragen en te bewerkstelligen;

3) de concrete vorm van de verzetprocedure (geheel nieuw onderzoek of aanvechting van de in eerste of tweede aanleg bij verstek uitgesproken veroordeling) door de Varhoven sad zal worden beoordeeld, terwijl bij deze wijze van verzet zeker een toetsing van de aanklacht ten gronde zal plaatsvinden waarbij zowel IR persoonlijk als een door hem gekozen advocaat zullen worden betrokken, heeft deze garantie dan juridische waarde, voor zover de grondslag daarvan uitsluitend berust op de rechtstreekse werking van artikel 9 van richtlijn 2016/343?

WERKDOCUMENT